

**OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA
SANITARNEGO ZA 2014 ROK
NA TERENIE MIASTA
KŁODZKA
NA PODSTAWIE DZIAŁALNOŚCI
POWIATOWEJ STACJI
SANITARNO - EPIDEMIOLOGICZNEJ
W KŁODZKU**

Kłodzko 2015 r.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
1. Ocena wybranych zagadnień epidemiologicznych	4
2. Stan sanitarno-higieniczny zakładów żywności i żywienia	9
3. Ocena jakości wody i urządzeń wodociagowych	17
4. Obiekty użyteczności publicznej	19
5. Higiena dzieci i młodzieży	21
6. Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy	25
7. Zapobiegawczy nadzór sanitarny	27
8. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia	28
9. Działalność laboratoryjna	31
PODSUMOWANIE I WNIOSKI	32

WSTĘP

Do priorytetowych zadań w działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Powiecie Kłodzkim a tym samym na terenie miasta Kłodzka należą: kompleksowa ochrona zdrowia publicznego oraz zapobiegawczy i bieżący nadzór nad wszystkimi obszarami życia, mającymi bezpośredni lub pośredni wpływ na bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców miasta i powiatu. **4896** przeprowadzonych czynności kontrolnych, **4196** badań i **13282** oznaczeń laboratoryjnych, **3703** wydanych decyzji, postanowień i specjalistycznych opinii - to niektóre tylko wielkości obrazujące całoroczny wysiłek organizacyjno-merytoryczny pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej.

W swojej działalności merytoryczno-kontrolnej pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w sposób szczególny zajmowali się warunkami zdrowotnymi żywności i żywienia, obejmując swoim nadzorem **1 933** zakładów zajmujących się produkcją, dystrybucją oraz zbiorowym żywnością. Kontrolowaliśmy zakłady w zakresie higieny pracy, odwiedzaliśmy placówki oświatowe interesując się higieną procesów nauczania i wychowania oraz wypoczynku i rekreacji. Ze szczególną uwagą sprawdzaliśmy ośrodki organizujące letni i zimowy wypoczynek dzieci i młodzieży oraz zakłady opieki zdrowotnej, konsekwentnie egzekwując respektowanie obowiązujących w tym zakresie przepisów sanitarno-technicznych.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kłodzku realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób zakaźnych i zawodowych. Zapewniamy jak najwyższy poziom realizacji zadań poprzez wdrożony zintegrowany system zarządzania jakością w oparciu o normy:

- PN-EN ISO 9001:2001 „Systemy zarządzania jakością. Wymagania.”;
- PN-EN ISO/IEC 17020:2006 „Ogólne kryteria działania różnych rodzajów jednostek inspekcyjnych”;
- PN-EN ISO/IEC 17025:2005 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”.

I. OCENA WYBRANYCH ZAGADNIENI EPIDEMIOLOGICZNYCH

1. Ocena placówek służby zdrowia.

Na terenie Miasta Kłodzka funkcjonują następujące podmioty prowadzące działalność leczniczą:

- Szpital – 1;
- Przychodnie i poradnie – 27;
- Indywidualne praktyki lekarskie – 25;
- Indywidualne praktyki lekarzy stomatologów – 28;
- Laboratoria diagnostyczne – 1;
- Zakłady rehabilitacji – 1.

Podmioty są w dobrym stanie technicznym i sanitarnym. Przestrzegane są procedury medyczne.

Nie prowadzi się postępowań administracyjnych.

2. W 2014 r. na terenie Miasta Kłodzka nie przeprowadzono żadnych akcji przeciwepidemicznych.

3. Szczepienia ochronne.

Wykonanie obowiązkowych szczepień ochronnych w 2014 r. jest opóźnione. Dostawy niektórych szczepionek w II półroczu 2014 r. zostały wstrzymane lub mocno ograniczone, co nie pozwoliło na osiągnięcie wykonania szczepień na poziomie podobnym jak w roku 2013.

Opóźnienia szczepień ochronnych będą uzupełniane w miarę przywrócenia normalnych dostaw szczepionek, pokrywających zapotrzebowanie.

Punkty szczepień są wyposażone zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego.

Przestrzegane są terminy szczepień, zasady transportu, przechowywania preparatów szczepionkowych. Gospodarowanie szczepionkami – prawidłowe.

Przestrzegane są stosowne procedury medyczne.

Szczepienia zalecane:

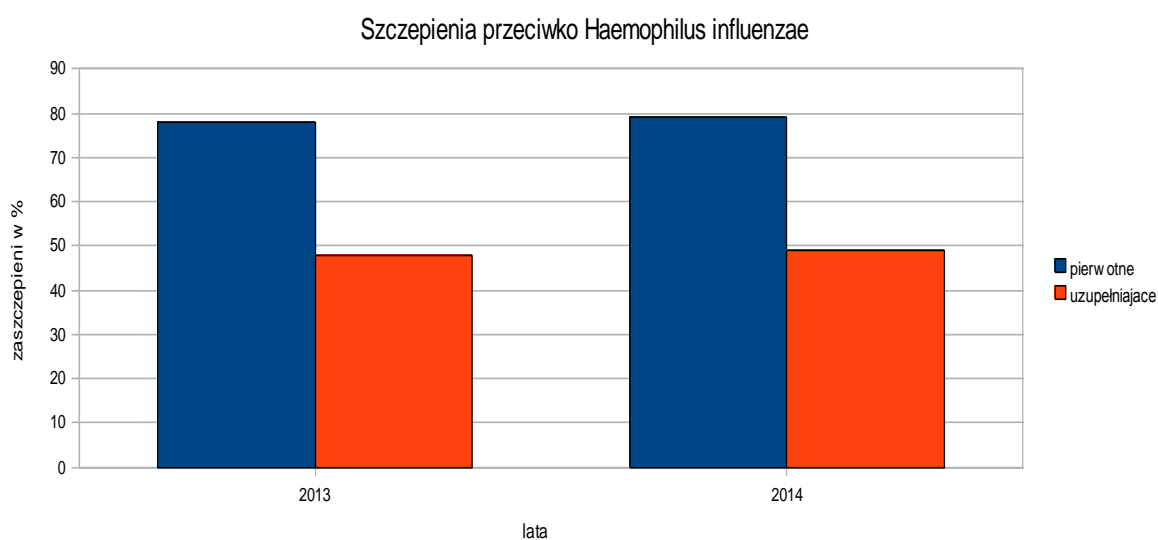
W 2014 r. zaszczepiono podobną jak w 2013 r. liczbę osób szczepionkami zalecanymi – poza kalendarzowymi, nabywanymi przez pacjentów w zakresie własnym.

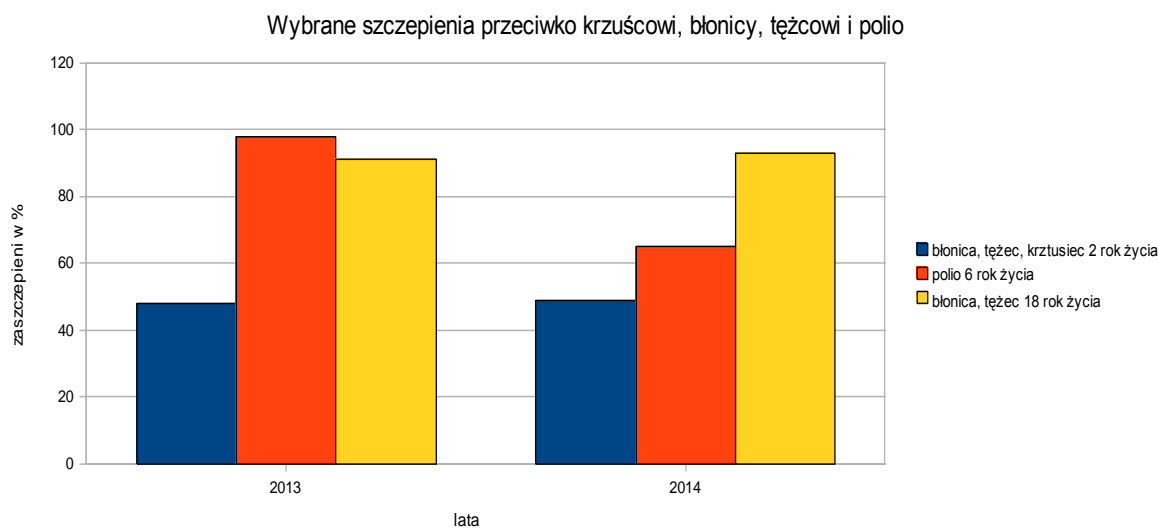
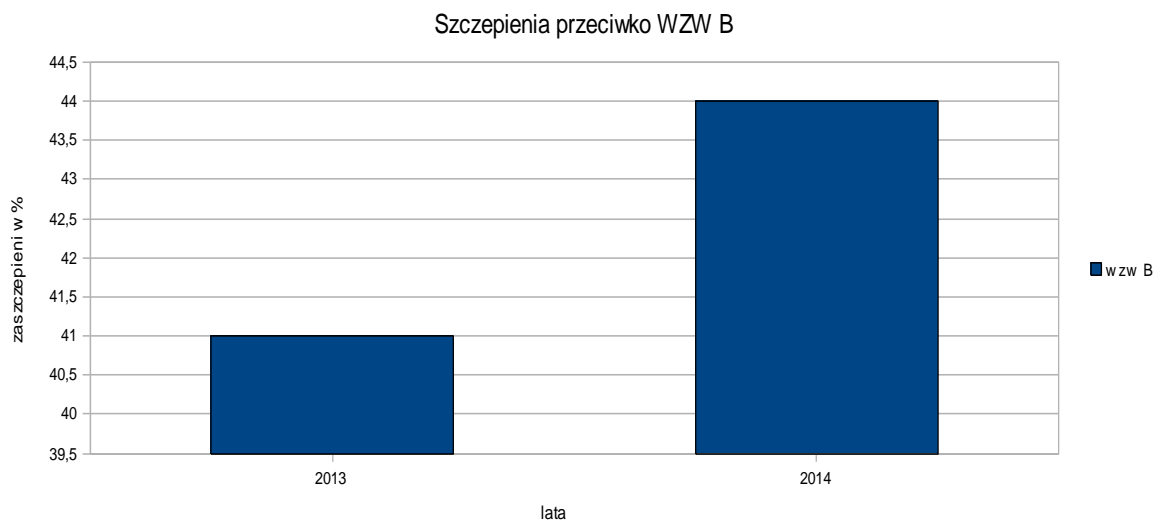
W 2014 roku stwierdzono 11 przypadków uporczywego uchylania się od obowiązkowych szczepień ochronnych.

Wobec 2 rodziców trójki dzieci zostało wszczęte postępowanie administracyjne, które w efekcie doprowadziło do nałożenia dotkliwych grzywien w stosunku do winnych naruszenia przepisów o obowiązkowych szczepieniach ochronnych.

Tabela. Procentowe wykonanie niektórych programowych szczepień ochronnych w 2014 r. w porównaniu z rokiem 2013.

Rodzaj szczepienia	Rok 2013	Rok 2014
WZW B w 1 r. życia(uzupełniające)	41,0	44
Błonica, tężec, krztusiec , w 2 r. życia(uzupełniające)	48,0	49
Haemophilus influenzae w 1 r., życia(pierwotne)	78,0	79
Haemophilus influenzae w 2 r., życia(uzupełniające)	48,0	49
Odra, świnka, różyczka w 2 r. życia	83,0	84
Odra, świnka, różyczka w 10 r. życia	45,0	80
Polio 6 r. życia	98,0	65
Tężec, błonica w 19 r. życia	91,0	93

4. Sytuacja epidemiologiczna na terenie Kłodzka.

Zatrucia pokarmowe i borelioza.

W 2014 r. nie rejestrowano zbiorowych zatrúć pokarmowych.

Zapadalność na boreliozę identyczna jak w 2013 r.

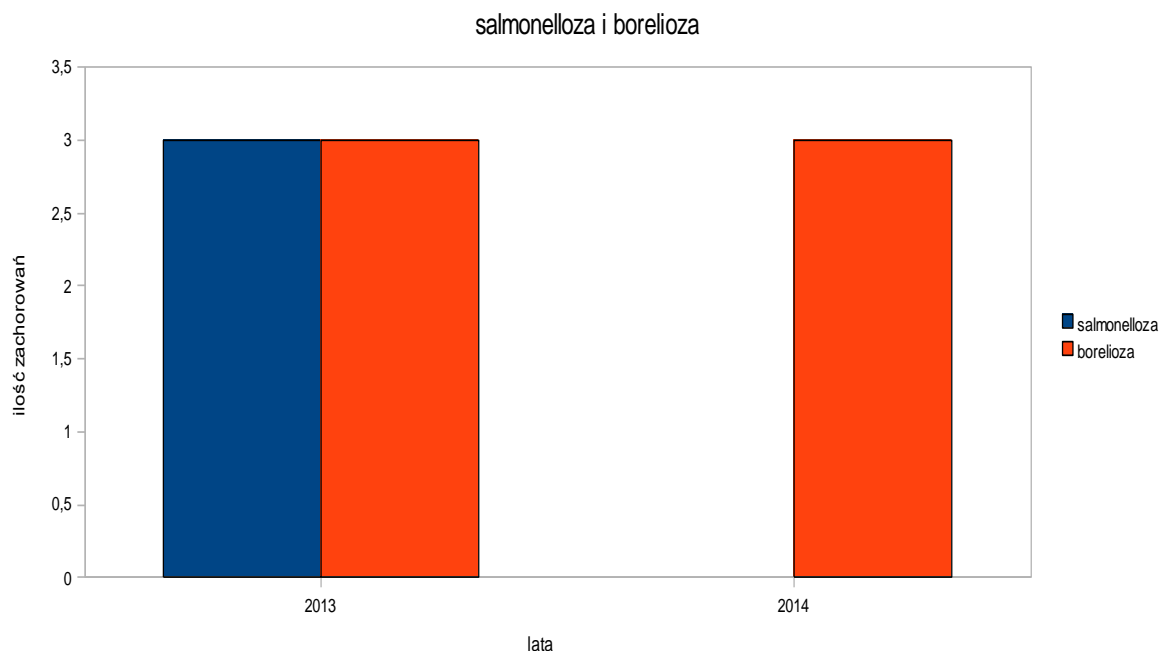
Brak zachorowań na salmonellozê.

Tabela 1. Liczba zachorowań na wybrane choroby zakaźne

rok	Liczba zachorowań na salmonellozê i boreliozê	
	salmonellozy	borelioza
2013	3	3
2014	0	3

Tabela. 2. Zapadalność na salmonellozę i boreliozę

rok	Zapadalność na wybrane choroby zakaźne	
	salmonellozy	borelioza
2013	9,9	9,9
2014	0	9,9

Wirusowe Zapalenia Wątroby

W 2014 r. odnotowano spadek zachorowań na WZW C o 2 przypadki, w porównaniu z rokiem 2013.

WZW B - w 2014 roku nie stwierdzono ani jednego przypadku.

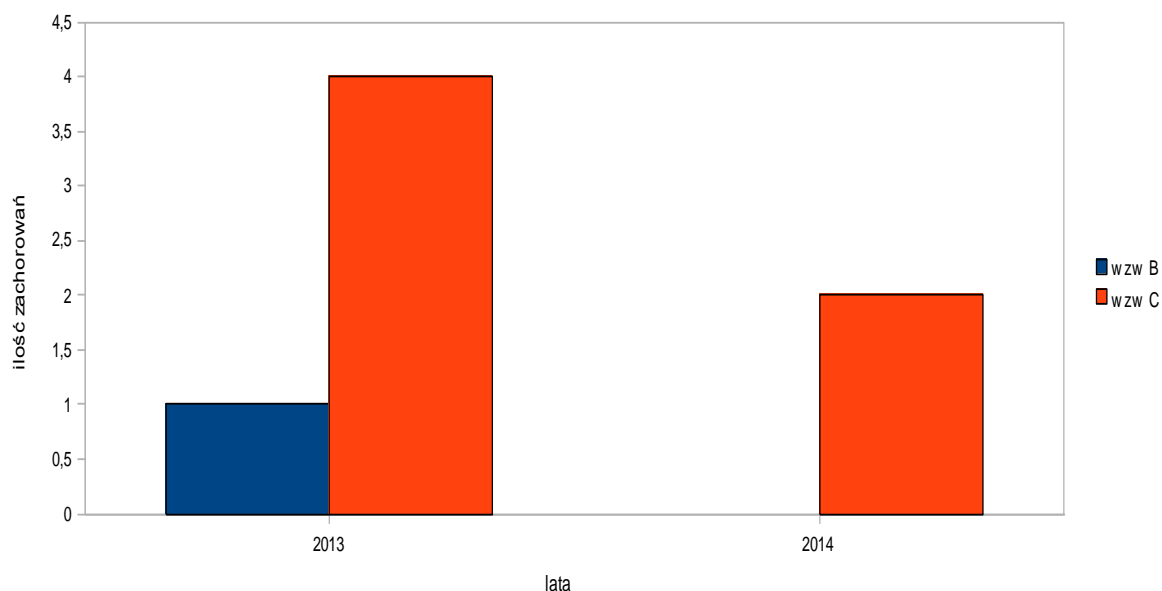
Tabela 3. Liczba zachorowań na WZW

rok	Liczba zachorowań na wybrane choroby zakaźne		
	WZW typu B	WZW typu C	WZW typu A
2013	1	4	0
2014	0	2	0

Tabela 4. Zapadalność na WZW

rok	Zapadalność na wybrane choroby zakaźne		
	WZW typu B	WZW typu C	WZW typu A
2013	3,3	13,2	0
2014	0	6,6	0

WZW B i C w latach 2013 - 2014

Zachorowania na choroby zakaźne wieku dziecięcego.

W porównaniu z rokiem 2013, w 2014 r. odnotowano spadek zachorowań na niemal wszystkie choroby zakaźne wieku dziecięcego z wyjątkiem ospy wietrznej i świnki, gdzie nastąpił wzrost (ospa – 6 przypadków, świnka 1 przypadek).

Tabela 5. Liczba zachorowań na choroby zakaźne wieku dziecięcego

rok	Liczba zachorowań na choroby zakaźne wieku dziecięcego				
	Płonica	Ospa wietrzna	Różyczka	Świnka	Biegunki do lat 2
2013	11	46	4	0	5
2014	5	52	0	1	3

Tabela 6. Zapadalność na wybrane choroby zakaźne wieku dziecięcego

rok	zapadalność na wybrane choroby zakaźne wieku dziecięcego				
	Płonica	Ospa wietrzna	Różyczka	Świnka	Biegunki do lat 2
2013	36,3	151,8	13,2	0	16,5
2014	16,5	171,6	0	3,3	9,9

Zachorowania na inwazyjną chorobę meningokokową.

W 2014 roku na terenie Miasta Kłodzka nie zarejestrowano zachorowań na inwazyjną chorobę meningokokową.

Grypa sezonowa.

W 2014 roku zarejestrowano 107 przypadków grypy sezonowej wobec 739 z roku 2013.

5. Zakażenia szpitalne

W szpitalu działają: komitet i zespół ds. zakażeń szpitalnych. Ich zadaniem jest przeciwdziałanie zakażeniom wewnątrzszpitalnym.

PSSE w Kłodzku analizuje działalność zespołu i komitetu, które raportują w określonych terminach zagadnienia zakażeń szpitalnych.

W 2014 r. zarejestrowano 1 ognisko epidemiczne w szpitalu.

Ognisko objęło 6 pacjentów. Czynnikiem chorobotwórczym była bakteria *Clostridium difficile*.

Nie rejestrowano zachorowań wśród personelu.

Podjmuje się następujące działania w celu eliminacji zakażeń zakładowych:

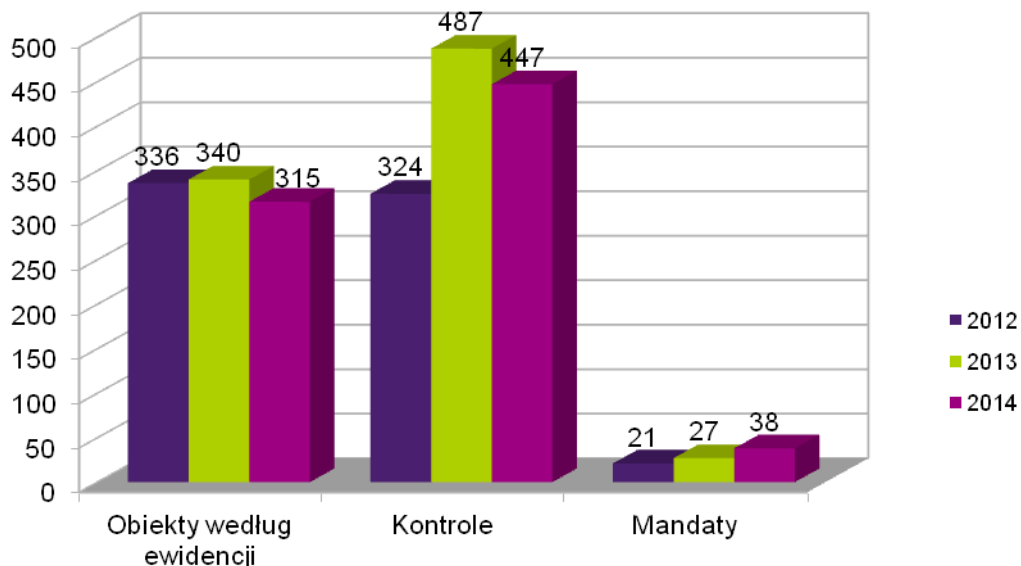
- przestrzeganie zasad higieny szpitalnej – aseptyka i antyseptyka;
- kontrola personelu w kierunku nosicielstwa MRSA oraz pacjentów, u których wykonuje się zabiegi wszczepienia ciał obcych;
- zachowanie zasad aseptyki podczas wykonywania procedur medycznych;
- izolacja pacjentów z podejrzeniem lub rozpoznaniem kolonizacji drobnoustrojami niebezpiecznymi;
- edukacja wszystkich pracowników w zakresie zapobiegania i kontroli zakażeń;
- ustalenie zasad stosowania antybiotyków;
- przestrzeganie zasad dezynfekcji i sterylizacji sprzętu medycznego;
- opracowywanie i wdrażanie nowych procedur zapobiegających zakażeniom szpitalnym;
- obowiązkowe szkolenie pracowników.

II. STAN SANITARNO-HIGIENICZNY ZAKŁADÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

Głównym celem prowadzonych urzędowych kontroli sanitarnych w zakładach żywienia i żywności jest zapewnienie odpowiedniego poziomu ochrony zdrowia konsumentów przez zagwarantowanie bezpieczeństwa żywności.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa żywności w 2014 roku na terenie Miasta Kłodzka przeprowadzono 447 urzędowych kontroli żywności na 315 nadzorowanych zakładów. Winnych zaniedbań sanitarnych ukarano 38 mandatami na kwotę 8750 zł.

Wykres 1. Działalność nadzorcza w 2012 i 2013 i 2014 roku.

1. Błędy żywieniowe:

W celu określenia jakości i sposobu żywienia w 2014 roku na terenie Miasta Kłodzko wykonano 5 ocen jakościowych jadłospisów w tym 3 oceny teoretyczne. Analizy dokonano na podstawie jadłospisów dekadowych diety podstawowej, raportów magazynowych oraz przy użyciu programu komputerowego Wikt 2.0 zatwierzonego przez Zakład Wartości Odżywczych Żywności w Instytucie Żywności i Żywienia w Warszawie.

Oceny jakości żywienia dokonano w następujących grupach obiektów:

a) stołówki szkolne:

- Gimnazjum Publiczne, ul. Traugutta 1a;
- Szkoła Podstawowa nr 6 im. Unii Europejskiej, ul. Bohaterów Getta 22;

b) stołówki w przedszkolach:

- Przedszkole nr 3, ul. Warty 6;
- Zespół Przedszkolno – Żłobkowy nr 2, ul. Bohaterów Getta 4;

c) bloki żywienia w domach opieki społecznej:

- Dom Spokojnej Starości "Majowy Sen", ul. Wyspiańskiego 40.

Dokonując jakościowej oceny jadłospisów dekadowych stwierdzono nieprawidłowości dotyczące, między innymi:

- nie do wszystkich posiłków śniadaniowych zaplanowano mleko w formie napoju lub zupy mlecznej;
- nie do wszystkich posiłków zaplanowano dodatek warzyw lub owoców;
- część posiłków budziła zastrzeżenia co do zawartości produktów będących źródłem pełnowartościowego białka zwierzęcego.

Natomiast analiza tabelarycznego zestawienia składników pokarmowych wykazała następujące nieprawidłowości:

- zawyżoną kaloryczność posiłków;
- zawyżoną zawartość tłuszczu, białka i węglowodanów w posiłkach;
- zaniżoną zawartość wapnia;
- zawyżoną zawartość składników mineralnych tj.: magnezu, fosforu, żelaza i cynku;
- zaniżoną zawartość witaminy D;
- zawyżoną zawartość witaminy A;
- zawyżoną zawartość witamin z grupy B (B₁, B₂, PP, B₆, B₁₂) w posiłkach.

Poza tym :

- w posiłkach zachowano równowagę kwasowo-zasadową, uwzględniając produkty alkalizujące i kwasotwórcze;
- do drugich dań obiadowych oprócz ziemniaków, pełniących rolę produktu objętościowego, zaplanowano: ryż, makaron i kasze;
- zgodnie z zasadami racjonalnego żywienia w ciągu trwania dekady planowano potrawę rybną;
- dania sporządzane były różnorodną techniką (gotowanie, smażenie, duszenie), atrakcyjne pod względem wyglądu, smaku i kolorystyki, posiłki były lekkostrawne, urozmaicone, nie powtarzające się w ciągu trwania dekady.

Sprawozdania z przeprowadzonych ocen żywienia przekazano do wyżej wymienionych zakładów.

2. Usterki i uchybienia:

Na terenie Miasta Kłodzka znajdują się zakłady produkujące żywność – piekarnie, ciastkarnie, zakłady obrotu hurtowego i detalicznego. Przedmiotem kontroli sanitarnych była

między innymi ocena stanu sanitarno– technicznego zakładów, stopień wdrożenia i przestrzegania instrukcji GHP/GMP oraz systemu HACCP (głównie w zakresie postępowania z odpadami pochodzenia zwierzęcego) jak również sprawdzenie czy przedsiębiorca przeprowadził badania wyrobu gotowego (badania wyrobów gotowych wykonywane są zarówno w zakładach produkujących żywność takich jak piekarnie i ciastkarnie, ale również w restauracjach, przedszkolach, szkołach).

W wielu zakładach prowadzone jest postępowanie administracyjne mające na celu wyegzekwowanie prawidłowego stanu technicznego. Za stwierdzony nieprawidłowy stan sanitarny nałożono mandaty karne. Powtórne kontrole w tych zakładach wykazały realizację zaleceń wydanych w decyzjach Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kłodzku.

W jednej z restauracji za rażące uchybienia sanitarne wydano decyzję nakazującą w terminie natychmiastowym usunięcie uchybień zagrażających zdrowiu ludzkiemu.

W trakcie przeprowadzanych kontroli najczęściej stwierdzano następujące nieprawidłowości:

- brak książeczek zdrowia pracowników;
- brak prawidłowo wyposażonych stanowisk do mycia rąk, tj. brak bieżącej ciepłej wody, brak środków do mycia i dezynfekcji rąk;
- stwierdzono obecność przeterminowanych środków spożywczych;
- w pomieszczeniu szatni dla pracowników brak zachowanej segregacji;
- sprzęt, wyposażenie i posadzki we wszystkich pomieszczeniach zakładów w nieprawidłowym stanie sanitarnym (urządzenia chłodnicze utrzymane brudno, z resztkami żywności, uszczelki uszkodzone);
- szafa przelotowa służąca do przechowywania czystych naczyń stołowych utrzymana brudno, składowane zbędne rzeczy;
- w pomieszczeniu kuchni właściwej składowane zbędne rzeczy personelu;
- brak zachowanego procesu mycia i dezynfekcji jaj;
- w urządzeniach chłodniczych w kuchni brak zachowanej segregacji – składowane wyroby gotowe wraz z półproduktami i przetworami mięsnymi, produkty niezabezpieczone przed zanieczyszczeniami wewnętrznymi;
- toalety dla konsumenta i personelu w nieprawidłowym stanie sanitarnym.

3. Nadzór sanitarny:

INTERWENCJE

Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kłodzku w 2014 r. wpłynęło 11 interwencji z Miasta Kłodzka. Zarzuty dotyczyły głównie:

- obecności środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia;
- niewłaściwej jakości zdrowotnej środków spożywczych min. nieświeżego mięsa przetworów mięsnych, tłuszczy, napoi alkoholowych;
- braku podłączenia zakładu do kanalizacji miejskiej;
- niewłaściwej jakości zdrowotnej wyrobów gotowych;
- nieprawidłowego stanu technicznego kontenera na nieczystości stałe;
- nieprawidłowej gospodarki odpadami pokonsumpcyjnymi.

Zarzuty potwierdziły się w 2 przypadkach, które dotyczyły: braku podłączenia zakładu do kanalizacji miejskiej oraz kontenera na nieczystości stałe w nieprawidłowym stanie technicznym.

Winnych, stwierdzonych nieprawidłowości sanitarnych, ukarano mandatami karnymi.

Wszystkie zakłady, których dotyczyły interwencje zostały objęte szczególnym nadzorem sanitarnym.

OCENA DZIAŁAŃ W RAMACH SYSTEMU RASFF i RAPEX

W 2014 roku w ramach systemów wczesnego ostrzegania przed niebezpiecznymi produktami żywnościowymi i środkami żywienia zwierząt (RASFF) oraz niebezpiecznymi produktami kosmetycznymi (RAPEX) otrzymano powiadomienia alarmowe, powiadomienia informacyjne i powiadomienia typu NEWS. Łącznie z powiadomieniami przesyłane były listy dystrybucji kwestionowanych produktów, na podstawie których przeprowadzane są kontrole w celu wycofywania ich z obrotu.

W 2014 roku wpłynęło 25 powiadomień alarmowych i informacyjnych na skutek których przeprowadzono 35 kontroli na terenie Miasta Kłodzko.

Powiadomienia alarmowe dotyczyły:

- przekroczenia migracji kadmu w tarce do ziemniaków;
- obecności bakterii Salmonella w „Mieloncy z indykiem”, filetach z kurczaka oraz świeżych i mrożonych podrobach;
- obecności glutenu w mące kukurydzianej MELVIT i w kaszy kukurydzianej;
- przekroczenia dopuszczalnego poziomu fumonizyn w mące kukurydzianej;
- przekroczenia poziomu rtęci w produkcie „Mrożone mięso rekina”;

- przekroczenia dopuszczalnego poziomu sulfadiazyny w mięsie wieprzowym;
- obecności niedopuszczalnej substancji - cytrynianu boru w suplemencie diety pn: „TESTED MULTIVITES”;
- wysokiej migracji metali ciężkich, tj. ołowiu i kadmu z obszaru szklanek „Item No” oraz foremek do pieczenia Mini Springform Hertz;
- obecności substancji niedopuszczalnych w środkach specjalnego przeznaczenia żywieniowego- fenyloetyloaminy i ewodiaminy w produkcie pn: „MAN SCOTCHv4”;
- przekroczenia dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A w Płatkach Górskich – „Złote Łany”;
- przekroczenia dopuszczalnego poziomu DON w „Otrębach pszennych SANTE”;
- obecności Salmonelli w „Bazylii suszonej”;
- obecności niezdeklarowanych składników w suplemencie diety „Animal Cuts”;
- obecności nieautoryzowanej substancji- tetrahydrokannabinolu w suplementach diety „TRIBUSTERON” i „TRIBBUSTERON 90” oraz ”EREKTON”.

W trakcie przeprowadzanych kontroli, wyżej wymienionych produktów nie stwierdzono w obrocie, zostały one sprzedane klientom indywidualnym przed otrzymaniem powiadomienia.

Natomiast w obrocie stwierdzono następujące zakwestionowane produkty:

- suplement diety SA W SUPER ANABOLIK WORKOUT, ze względu na obecność niedozwolonych aminokwasów, który wycofano w ilości 1 szt. ze Sklepu Zielarskiego „Melisa” Plac Chrobrego;
- środek specjalnego przeznaczenia żywieniowego „ANIMAL M STAK” ze względu na obecność nieautoryzowanych składników, wycofany w ilości 1 szt. ze Sklepu Zielarskiego „Melisa” Plac Chrobrego;
- mąka kukurydziana, w której stwierdzono obecność glutenu, wycofana w ilości 5 szt. z Marketu Dobosz ul. Bohaterów Getta;
- kasza kukurydziana, w której stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego poziomu ochratoksyny, wycofana w ilości 13 szt. z E'Leclerc ul. Dusznicka;
- suplement diety Animal Cuts, w którym stwierdzono obecność niezdeklarowanych składników, wycofany w ilości 1 szt. ze sklepu FIT 4 YOU w Kłodzku, ul. Noworudzka 2;
- foremki do pieczenia Mini- Springform- Herz, w których stwierdzono

przekroczenie migracji ołowiu, wycofanych 12 szt. ze sklepu KIK nr 7026 ul. Noworudzka 2.

Wyżej opisane produkty zostały zabezpieczone, a następnie zniszczone lub zwrócone do dostawcy. Pracownicy na bieżąco monitorowali proces wycofywania z obrotu kwestionowanych produktów.

W przypadku otrzymania powiadomienia – pracownicy Sekcji HŻŻ i PU przeprowadzali w trybie pilnym, tj. do 48 godzin od chwili otrzymania powiadomienia, kontrole w podległych obiektach, hurtowniach i sklepach spożywczych – celem sprawdzenia, czy określona w powiadomieniu partia kwestionowanego środka spożywczego, przedmiotu użytku, lub kosmetyku znajduje się w obrocie.

W ustalonym terminie informacje takie zostały przesyłane do WSSE we Wrocławiu.

W zakładach obrotu żywnością (sklepy, w tym sklepy wielkopowierzchniowe, hurtownie, apteki) oraz w zakładach produkcji żywności pobrano do badania łącznie 107 próbek środków spożywczych oraz 2 próbki przedmiotów użytku.

Pobrane do badań środki spożywcze badane były w następujących kierunkach: zawartość bakterii chorobotwórczych (wskazujących na niezachowanie higieny procesu produkcyjnego), pozostałości pestycydów, zawartość witamin i składników mineralnych, zawartość substancji dodatkowych, zanieczyszczenie mykotoksynami, pozostałości wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych, zanieczyszczenie metalami, zawartość 3-monochloropropano-1,2-diolu, napromienienie, a w przypadku przedmiotów użytku badano poziom migracji ołowiu i kadmu.

Próbki pobierano głównie w sklepach spożywczych i hurtowniach takich jak: Carrefour Rossman, E.Leclerc, Dobosz Market, Biedronka, małe sklepy prywatne oraz firmowe sklepy piekarniczo-ciastkarskie. Próbki lodów pobierano w zakładach produkcji lodów oraz w punktach sprzedaży lodów z automatu.

Spośród zbadanych próbek środków spożywczych 6 zakwestionowano, w tym cztery próbki ze względu na nieprawidłowe oznakowanie. Pozostałe zakwestionowane dwie próbki dotyczyły lodów z automatu. Wykryto w nich zanieczyszczenie, które wskazywało na niezachowanie higieny produkcji. Producentów zobligowano do wykonania stosownych zabiegów i potwierdzenia ich skuteczności wynikami badań.

Pod nadzorem Inspekcji Sanitarnej znajdowały się również dwa zakłady zajmujące się obrotem środkami spożywczymi, suplementami diety i kosmetykami w systemie sprzedaży internetowej. Jeden z zakładów zakończył działalność.

Stan sanitarno-techniczny zakładów ulega sukcesywnej poprawie. Do poprawy stanu sanitarnego zakładów przyczyniają się systematyczne i konsekwentne urzędowe kontrole prowadzone przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kłodzku, jak również rosnąca z roku na rok świadomość przedsiębiorców w zakresie obowiązujących wymagań GHP, GMP i systemu HACCP.

Przykładem tego są następujące obiekty:

- Restauracja „KORONA”, ul. Noworudzka 1;
- Pizzeria „Me Gusta”, ul. Spadzista;
- Ciastkarnia i Zakład Produkcji Lodów „MAŚLANKA”, ul. Wojska Polskiego;
- Restauracja „SPORTOWA”, ul. Kusocińskiego;
- Ciastkarnia „DUDZIAK”, ul. Czeska;
- Hipermarket "Carrefour", ul. Noworudzka;
- Zespół Przedszkolno-Żłobkowy nr 1, ul. Grunwaldzka;
- Sklepy Firmowe Piekarni "Bagietka".

Rok 2014 był kolejnym, w którym na terenie Miasta Kłodzka nie zanotowano zbiorowych zatruc pokarmowych co ściśle wiąże się z poprawą stanu sanitarnego zakładów.

Poprawa ta osiągnięta jest poprzez modernizację obiektów oraz przez wprowadzanie i utrzymywanie systemu HACCP, zapewniającego bezpieczeństwo żywności.

W celu zapewnienia prawidłowego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego żywności i żywienia nadal będzie kontynuowany nadzór sanitarny głównie w zakresie:

- ciągłego wdrażania i skutecznego stosowania zasad dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) oraz systemu HACCP;
- identyfikowalności surowców i produktów używanych do produkcji środków spożywczych;
- postępowania z odpadami kategorii III (odpady pochodzenia zwierzęcego), min. w celu zapobiegania ponownego wprowadzania do obrotu środków spożywczych niewłaściwej jakości;
- prawidłowego znakowania środków spożywczych ze szczególnym naciskiem na rodzimych producentów;
- prawidłowego znakowania suplementów diety i środków specjalnego przeznaczenia żywieniowego zarówno w obrocie jak i w systemie sprzedaży internetowej.

III. OCENA JAKOŚCI WODY I URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH

Infrastruktura wodociągowa służąca zaopatrzeniu ludności w wodę.

Wodociąg Kłodzko jest największym w powiecie pod względem dobowej produkcji wody równej 5500 m³/ dobę w 2014 r. Wodociąg zaopatruje w wodę około 30000 odbiorców. Celem kontroli sanitarnych jest nadzór nad urządzeniami do produkcji i dystrybucji wody oraz sprawdzenie czy produkowana przez Zakład „Wodociągi Kłodzkie” Sp. z o.o. w Kłodzku woda spełnia wymagania określone w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. (Dz. U. nr 61, poz. 417 z późniejszymi zmianami), w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W 2014 roku przeprowadzono 3 kontrole sanitarne urządzeń wodociągowych oraz obiektów infrastruktury wodociągowej, które wykazały dobry stan sanitarno- techniczny. W porównaniu do 2013 r. stan sanitarno- techniczny urządzeń wodociągowych oraz obiektów infrastruktury wodociągowej nie uległ pogorszeniu. Nadzorem objęto jakość wody z sieci wodociągowej poprzez systematyczne badanie w wyznaczonych stałych punktach na terenie miasta.

Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia.

Na podstawie prowadzonego stałego monitoringu sieci wodociągowej dokonano oceny jakości wody. Zbadano w 2014 roku 19 próbek wody w ramach Zintegrowanego Monitoringu Jakości Wody. Próbkę wody przebadane zostały pod względem mikrobiologicznym i fizyko-chemicznym. Badania wody spełniały wymagania określone w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29.03.2007 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2007r. Nr 61, poz. 417 z późn. zmianami). Systematycznie przeprowadzane badania stężenia chloranów i chlorynów powstających w trakcie dezynfekcji wody dwutlenkiem chloru wykazało brak przekroczeń dopuszczalnej normy. Na podstawie wyników badań stwierdzono przydatność wody do spożycia przez ludzi z sieci wodociągu Kłodzko. W 2014 r., zgodnie z zatwierdzonym przez PPIS w Kłodzku harmonogramem, zarządca wodociągu realizował kontrolę wewnętrzną na podstawie obowiązku określonego w art.5 ust.1a ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Z wyników badań wody wykonanych przez PPIS w Kłodzku oraz zakład wodociągowy wynika, iż 100% mieszkańców miasta w 2014 r. otrzymywało wodę dobrej jakości.

Jakość wody ciepłej w instalacjach w obiektach zbiorowego przebywania.

Bakterie z rodzaju Legionella są czynnikiem etiologicznym legionelozy. Największe ryzyko występowania i namnażania się bakterii w instalacjach wodociągowych związane jest z instalacjami wody ciepłej użytkowej. Do zakażenia pałeczkami z rodzaju Legionella dochodzi poprzez wdychanie skażonego aerozolu wodno- powietrznego. W 2014 r. PPIS w Kłodzku dokonał oceny stanu sanitarnego instalacji wody ciepłej użytkowej na terenie Miasta Kłodzka w Domu Dziecka przy ul. Korczaka, w Szpitalu ZOZ Kłodzko, w Internacie Kłodzkiej Szkoły Przedsiębiorczości przy ul. Szkolnej i w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1. W wyniku kontroli pobrano do badań laboratoryjnych 18 próbek wody ciepłej z instalacji wodnej w tych obiektach, zakwestionowano jedną próbkę, co stanowi 5 % zbadanych próbek.

Pływalnia odkryta, park wodny.

W sezonie letnim w 2014 r. przeprowadzono 3 kontrole sanitarne mające na celu ocenę bieżącego stanu sanitarno- technicznego obiektu oraz higieniczną jakość wody w nieckach basenowych. Kontrole sanitarne basenu kąpielowego przy ul. Kusocińskiego 2 w Kłodzku wykazały dobry stan sanitarno- techniczny. Niecki basenowe, sanitariaty, otoczenie basenu były utrzymane w prawidłowym stanie porządkowym. W trakcie trwania sezonu kąpielowego do badań laboratoryjnych pobrano 6 próbek wody z niecek basenowych. Kontrolowano stan higieniczny wody basenowej poprzez badanie pod względem mikrobiologicznym oraz chemicznym (chlor wolny). Stan higieniczny wody basenowej w trakcie sezonu kąpielowego w 2014 roku był prawidłowy, badania wody nie wykazały skażenia mikrobiologicznego.

Na krytej pływalni – parku wodnym przy ul. Jana Pawła II w Kłodzku przeprowadzono 4 kontrole bieżącego stanu sanitarno- technicznego pomieszczeń basenowych oraz urządzeń basenowych. Kontrole wykazały dobry stan sanitarno- techniczny. Niecki basenowe, sanitariaty, otoczenie basenu, urządzenia basenowe były utrzymane w prawidłowym stanie techniczno- porządkowym. Pobrano do badań laboratoryjnych 23 próbki wody z urządzeń basenowych. W 5-ciu próbkach stwierdzono nieprawidłową jakość higieniczną wody pod względem mikrobiologicznym, co stanowi 21 % zbadanych próbek. W wodzie basenowej stwierdzono bakterie Pseudomonas aeruginosa, gronkowce koagulazo-dodatnie, bakterie grupy coli. W wyniku podjętych działań naprawczych przez zarządcę pływalni doprowadzono wodę do prawidłowej jakości higienicznej, co potwierdzono wynikami badań laboratoryjnych.

Wnioski o interwencję w 2014 roku.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kłodzku w 2014 r. rozpatrzył 13 wniosków od mieszkańców Miasta Kłodzko w zakresie higieny komunalnej. Wnioski dotyczyły stanu sanitarnego części wspólnych budynków mieszkalnych w 4 przypadkach, 2 wnioski dotyczyły nieprawidłowej lokalizacji pojemników na odpady komunalne, 2 wnioski dotyczyły zanieczyszczania posesji odchodami pochodzącymi z hodowli gołębi. Pozostałe wnioski dotyczyły hałasu w pomieszczeniach mieszkalnych i zanieczyszczenia piwnic nieczystościami płynnymi. PPIS w Kłodzku prowadził postępowanie administracyjne w sprawie niewłaściwej lokalizacji pojemników na odpady komunalne. Przekazano sprawę dot. złych warunków mieszkaniowych do załatwienia zarządcy budynku według kompetencji.

IV. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ.

Obiekty użyteczności publicznej stanowią ważną grupę pod względem bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi. Ze względu na powszechny dostęp do usług w tych obiektach istnieje ryzyko rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych. Obiekty były kontrolowane pod względem przestrzegania wymagań sanitarnych.

Ustępy publiczne.

W 2014 roku w ustępach publicznych przeprowadzono 6 kontroli sanitarnych w 4 obiektach. W jednym z kontrolowanych obiektów zakwestionowano brak ciepłej wody przy umywalce. Uchybienie zostało usunięte w krótkim terminie. W pozostałych ustępach publicznych stan sanitarno-techniczny nie budził zastrzeżeń. Prawidłowo utrzymywano czystość w pomieszczeniach, prowadzono dezynfekcję urządzeń sanitarnych.

Obiekty świadczące usługi hotelarskie.

Kontrole przeprowadzono w 2 obiektach, które oceniono dobrze pod względem sanitarno-technicznym i higienicznym.

Zakłady fryzjerskie i kosmetyczne.

Przy świadczeniu usług fryzjerskich i kosmetycznych występuje duże ryzyko zdrowotne, skontrolowano większość obiektów. W wyniku przeprowadzonych 32 kontroli sanitarnych w zakładach fryzjerskich i 16 w zakładach kosmetycznych stwierdzono w jednym zakładzie

fryzjerskim zły stan techniczny. Nieprawidłowości usunięto w terminie określonym w decyzji administracyjnej. Kontrole przeprowadzone w zakładach kosmetycznych wykazały, iż we wszystkich prowadzona była prawidłowo dezynfekcja narzędzi i urządzeń. Narzędzia używane przy zabiegach naruszających ciągłość tkanek były sterylizowane i przechowywane w prawidłowych pakietach. Skontrolowano 2 zakłady tatuażu, w których reżim sanitarny był przestrzegany. Obiekty posiadają własne autoklawy, wystarczający zapas sprzętu jednorazowego i rękawiczek jednorazowych. W porównaniu do 2013 roku bezpieczeństwo zdrowotne w 2014 roku w trakcie korzystania z usług w zakładach fryzjerskich i kosmetycznych było zapewnione na równie wysokim poziomie.

Obiekty komunikacji publicznej i stan sanitarny środków transportu.

Nadzorem objęte były dworzec PKS S.A. pl. Jedności nr 1, dworzec PKP Kłodzko Główne przy ul. Dworcowej nr 1, oraz przystanek osobowy PKP Kłodzko Miasto.

W 2014 roku zakończono remont kapitalny i modernizację na Dworcu PKP Kłodzko Główne. Wydzielono ustępy ogólnodostępne dla kobiet, mężczyzn i niepełnosprawnych. Dezynfekcja ustępów była prowadzona na bieżąco, stan sanitarny poczekalni i peronu nie budził zastrzeżeń. W porównaniu do roku poprzedniego w 2014 roku znacząco podniósł się standard i poziom higieny dworca PKP Kłodzko Główne. W obiektach kontrole nie wykazały uchybień. Przeprowadzono kontrolę środków transportu osobowego przewozów turystycznych i podmiejskich. Kontrola pojazdów nie wykazała zaniedbań pod względem sanitarno-technicznym. Skontrolowane autobusy były utrzymane czysto, były wyposażone w apteczki I-szej pomocy, tapicerka siedzeń była w dobrym stanie sanitarnym. Skontrolowany autobus szynowy obsługujący trasę Kłodzko-Kudowa Zdrój był utrzymany w dobrym stanie sanitarnym.

Inne obiekty użyteczności publicznej.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kłodzku w 2014 roku nadzorował przestrzeganie wymagań sanitarnych przez zarządców obiektów sportowych, placów zabaw z piaskownicami, terenów rekreacyjnych, tras turystycznych, parkingów, pralni i aptek. W wyniku przeprowadzonej kontroli w Hali Sportowej w Kłodzku przy ul. Kusocińskiego 1 stwierdzono nieprawidłowy stan techniczny pomieszczeń. W 2014 roku w Kłodzkim Centrum Kultury Sportu i Rekreacji przy Pl. Jagiełły nr 1 zakończono postępowania administracyjne dot. ścian w korytarzach, klatkach schodowych i części pomieszczeń dydaktycznych. Kontrola Trasy Turystycznej Twierdzy Kłodzkiej przy ul. Grodzisko nr 1 wykazała dobry

stan sanitarny. Kontrole 34 piaskownic na placach zabaw wykazały prawidłowy stan sanitarny. Piaskownice posiadały regulaminy użytkowania, piasek był wymieniony, zanieczyszczeń nie stwierdzono. Kontrola cmentarza komunalnego w Kłodzku wykazała brak kompletnego ogrodzenia przy ul. Objazdowej i ul. Dusznickiej. PPIS w Kłodzku wydał decyzję administracyjną w sprawie usunięcia nieprawidłowości, w wyniku czego uzupełniono brakujące ogrodzenie cmentarza przy ul. Dusznickiej. Stan sanitarny nie budził zastrzeżeń. Na terenie Kłodzka skontrolowano 113 obiektów użyteczności publicznej. W porównaniu z rokiem poprzednim w 2014 r. stan sanitarny w obiektach użyteczności publicznej był utrzymany na tym samym poziomie.

V. HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

Pracownicy Higieny Dzieci i Młodzieży PSSE w Kłodzku na terenie Miasta Kłodzka w 2014 roku obejmowali nadzorem:

- przedszkola – 8;
- szkoły podstawowe – 2;
- zespoły szkół – 4;
- gimnazja – 1;
- świetlice – 3;
- żłobek-1;
- klubik dziecięcy -1.

1. Ilość kontroli w poszczególnych rodzajach obiektów:

- przedszkola –13 kontrole;
- szkoły podstawowe – 6 kontrole;
- zespoły szkół – 8 kontrole;
- gimnazja – 2 kontrole;
- świetlice – 3 kontrole;
- żłobek-3 kontrole;
- klubik dziecięcy -2 kontrole.

2. Na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko funkcjonują 3 przedszkola niepubliczne, 1 żłobek niepubliczny, 1 niepubliczny klubik dziecięcy oraz 2 Zespoły Szkół prowadzone przez Kłodzkie Towarzystwo Oświatowe i spółkę Zespół Szkół Alternatywnych Kłodzko.
3. Stan techniczny placówek oświatowo – wychowawczych, znajdujących się na terenie Miasta Kłodzka.

Trwa postępowanie administracyjne w Szkole Podstawowej Nr 3 w Kłodzku, dotyczące:

- doprowadzenia do prawidłowego stanu sanitarno-technicznego zaplecza sali gimnastycznej (magazynki sprzętu sportowego, natryskownie, szatnie, sanitariaty dzieci i personelu);
- doprowadzenia do prawidłowego stanu technicznego instalacji elektrycznej, ścian, sufitów, urządzeń sanitarnych, instalacji wodno-kanalizacyjnej i stolarki drzwiowej w sanitariatach w przyziemiu w budynku nr II. w drugim pomieszczeniu sanitariatów;
- doprowadzenia do prawidłowego stanu technicznego nawierzchni betonowej przy wejściu do budynku „B”;
- ogrodzenia terenu szkoły od strony śmietnika i basenu;
- doprowadzenia do prawidłowego stanu technicznego lamp elektrycznych w sali gimnastycznej (budynek „A”);
- doprowadzenia do prawidłowego stanu technicznego ścian i sufitów w ciągach komunikacyjnych na I i II piętrze budynku oraz w ciągu komunikacyjnym – klatce schodowej, prowadzącej z parteru na I piętro do sali korekcyjnej (budynek „A”);
- doprowadzenia do prawidłowego stanu technicznego paneli ściennych na I i II piętrze budynku „A”;
- przedstawienia do wglądu pomiarów natężenia oświetlenia sztucznego w pomieszczeniach szkoły.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kłodzku informuje o powtarzających się interwencjach rodziców dzieci uczęszczających do Szkoły Podstawowej nr 3 w Kłodzku - na nieprzyjemny, trudny do określenia zapach w sali gimnastycznej, na zapleczu sali gimnastycznej, w ciągu komunikacyjnym przy sali gimnastycznej.

Sytuację poprawiłoby wykonanie dodatkowej wentylacji w sali gimnastycznej i przeprowadzenie remontu sali gimnastycznej i jej zaplecza.

W Miejskim Zespole Szkół ul. Sienkiewicza 61 w Kłodzku prowadzone postępowanie administracyjne dotyczy:

- zabezpieczenia w osłony punkty świetlne w ciągach komunikacyjnych oraz większości pomieszczeń lekcyjnych;
- doprowadzenia do prawidłowego stanu technicznego wytartego zniszczonego parkietu w sali gimnastycznej.

W Szkole Podstawowej nr 6 ul Bohaterów Getta 6 w Kłodzku postępowanie administracyjne dotyczy:

- doprowadzenia do prawidłowego stanu technicznego stolarki okiennej w pawilonie i świetlicy szkolnej;
- doprowadzenia do prawidłowego stanu technicznego ścian w ciągach komunikacyjnych w budynku głównym i pawilonie, sali nr 3, świetlicy szkolnej, sanitariatach szkolnych, auli szkolnej, pomieszczeniu gospodarczym w budynku głównym;
- doprowadzenia do prawidłowego stanu technicznego stolarki okiennej w budynku głównym;
- doprowadzenie do prawidłowego stanu technicznego podłogi w hali sportowej przy ul. Wandy1.

W Gimnazjum z Oddziałami Dwujęzycznymi nr.1 ul. Zawiszy Czarnego 3 prowadzone postępowanie dotyczy:

- doprowadzenia do prawidłowego stanu technicznego stolarki okiennej w pomieszczeniach szkoły;
- doprowadzenia do prawidłowego stanu technicznego ścian i sufitów w salach lekcyjnych nr 25,37,40;
- zamontowania osłon na punktach świetlnych w ciągach komunikacyjnych i w większości klas;
- doprowadzenia do prawidłowego stanu technicznego ściany sali gimnastycznej oraz rozbieralni chłopców i dziewcząt przy sali gimnastycznej.

W Przedszkolu nr 4 ul. B. Getta 9 w Kłodzku prowadzone postępowanie dotyczy:

- doprowadzenia do prawidłowego stanu technicznego parkietów w salach zajęć i zabaw grupy I, II oraz V a także w ciągach komunikacyjnych.

Integracyjny Punkt Przedszkolny „Romano Drom Pe Fedyr Dzipen.”:

- zapewnić co najmniej dwa wyjścia na zewnątrz umożliwiając w sposób bezpieczne bezpośrednie wyjście na otwartą przestrzeń,
- doprowadzić do prawidłowego stanu technicznego ściany i sufity we wszystkich pomieszczeniach punktu przedszkolnego,
- doprowadzić do prawidłowego stanu technicznego schody przed wejściem do punktu przedszkolnego.

Stan techniczny i sanitarny pozostałych placówek nie budził zastrzeżeń.

4. Wszystkie placówki oświatowo – wychowawcze są podłączone do kanalizacji miejskiej oraz we wszystkich placówkach zapewniona jest instalacja zimnej i ciepłej wody użytkowej.
5. Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

Rodzaje placówek	Sale gimnastyczne typowe	Sale rekreacyjno zastępcze
Szkoły Podstawowe	2	1
Zespoły Szkół	1	2
Gimnazja	1	1

Wszyscy uczniowie objęci są profilaktyczną opieką zdrowotną nadzorowaną przez medycynę szkolną w Kłodzku.

6. W placówkach nauczania w Szkole Podstawowej nr 3, Miejskim Zespole Szkół, Gimnazjum z Oddziałami Dwujęzycznymi nr 1 prowadzone jest postępowanie administracyjne dotyczące doprowadzenia do prawidłowego stanu technicznego instalacji elektrycznej, zabezpieczenia w osłony punkty świetlne.
7. Ergonomia w placówkach nauczania i wychowania.
Wszystkie placówki posiadają sprzęt meblowy oznakowany, zestawiony prawidłowo, dostosowany do wzrostu dzieci. Nowo zakupiony sprzęt posiada certyfikaty.
8. Rozkłady zajęć lekcyjnych.

W wyniku oceny rozkładów zajęć lekcyjnych przeprowadzonej w placówkach oświatowo – wychowawczych stwierdzono, że zostały uwzględnione zasady higieny pracy umysłowej ucznia w zakresie:

- równomiernego rozłożenia zajęć dydaktycznych;
  - różnorodności zajęć;
  - nie łączenia w kilkugodzinne bloki zajęć z tego samego przedmiotu;
  - wypoczynku między lekcjami.
9. Substancje i preparaty chemiczne w szkołach.
- Substancje i preparaty chemiczne posiada Gimnazjum nr 1 w Kłodzku ul Zawiszy Czarnego 3- 5. Pozostałe szkoły nie posiadają i nie stosują substancji i preparatów chemicznych.
10. Placówki opiekuńczo – wychowawcze wsparcia dziennego:
- 3 świetlice socjoterapeutyczne.

W świetlicy socjoterapeutycznej przy Szkole Podstawowej Nr 6 trwa postępowanie administracyjne dotyczące doprowadzenia do prawidłowego stanu sanitarno-technicznego stolarki okiennej w pomieszczeniu terapeutyczno-wychowawczym.

Stan techniczny i sanitarno – porządkowy pozostałych placówek nie budził zastrzeżeń.

VI. WARUNKI SANITARNO-HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY

Realizując ustawowe obowiązki z zakresu zdrowia publicznego, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kłodzku w 2014 r. sprawował nadzór nad warunkami higieny pracy w zakładach pracy, poprzez prowadzenie bieżącego nadzoru sanitarnego nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy. Zaplanowane cele ukierunkowane były na zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych, celem wzmocnienia ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy. Podejmowane działania w zakresie higieny pracy mają zapewnić wysoki poziom ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska swobodny przepływ substancji chemicznych, w ich postaci własnej lub jako składników mieszanin. Prowadzono także nadzór nad przestrzeganiem wymagań w świetle obowiązujących przepisów, w tym rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), przy stosowaniu w działalności zawodowej i wprowadzaniu do obrotu niebezpiecznych substancji i mieszanin chemicznych, w tym chemicznych prekursorów narkotyków,

produktów biobójczych i detergentów. Podejmowano także działania w zakresie promocji zdrowia.

Prowadząc nadzór nad warunkami higieny pracy w zakładach na terenie Kłodzka, zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego na rok 2014, szczególnie uwzględniono warunki pracy i ocenę narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych:

- w przemyśle drzewnym;
- w warsztatach samochodowych.

Kontynuowano i realizowano kontrole w zakresie nadzoru nad substancjami i mieszaninami chemicznymi wśród wprowadzających je do obrotu oraz stosujących w działalności zawodowej, w tym produktów zawierających metanol. Przeprowadzono dochodzenia epidemiologiczne w przypadku podejrzenia choroby zawodowej lub zgłoszeń o rozpoznaniu choroby zawodowej i wydano 1 decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej dot. pracownika zatrudnionego w zakładzie działającym na terenie miasta. W powiecie kłodzkim w 2014 r. stwierdzono **22**. choroby zawodowe (spadek o 4 choroby w porównaniu z 2013 r.).

Największe zakłady pracy działające na terenie miasta zajmują się produkcją urządzeń elektrycznych i produkcją mebli, dlatego też dominującymi czynnikami szkodliwymi występującymi w środowisku pracy są hałas i pyły.

Nadzorem w zakresie higieny pracy na terenie Miasta Kłodzka objęto **52** zakłady, zatrudniające **2599** pracowników, w których przeprowadzono **26** kontroli. W wyniku kontroli wydano 6 decyzji zawierających nakazy dot. higieny pracy. W trakcie kontroli często stwierdzano niewłaściwy stan techniczny pomieszczeń pracy i higieniczno-sanitarnych, brak badań i pomiarów czynników szkodliwych występujących na stanowiskach pracy, stężenia pyłów na stanowiskach pracy powyżej dopuszczalnych NDS. Stwierdzono, że w 5 zakładach 2 pracowników pracuje w warunkach przekroczonych normatywów higienicznych czynników szkodliwych - dotyczy hałasu (20) i pyłów (3). W 2014 r. w jednym zakładzie nastąpiła poprawa warunków pracy, w wyniku podjętych działań pracodawca poprawił warunki pracy, dla 7 pracowników, poprzez obniżenie stężenia pyłów do wartości dopuszczalnych.

Pracodawcy podejmują działania dążące do zmniejszenia liczby narażonych pracowników, dokonując oceny ryzyka oraz przeprowadzając ocenę narażenia na poszczególnych stanowiskach pracy poprzez wykonywanie badań i pomiarów czynników szkodliwych.

Stan sanitarny w kontrolowanych zakładach zlokalizowanych w mieście jest zróżnicowany z wyraźną tendencją do poprawy. W zakładach pracy objętych nadzorem wydzielone jest zaplecze socjalno –sanitarne, tj. szatnie, natryski, toalety, pokoje śniadań bądź wydzielone są

punkty spożywania posiłków. Pracodawcy nadal zapewniają swoim pracownikom zaplecza socjalne o różnym standardzie jednakże większość pracodawców zapewnia pomieszczenia pracy i higieniczno- sanitarne o odpowiednim standardzie, które spełniają wymogi sanitarne oraz wymagania bhp. Zauważalna jest tendencja, że w zakładach pracy, gdzie pracodawca tworzy służbę bhp, warunki pracy oraz stan sanitarny jest na wyższym poziomie niż w zakładach, gdzie pracodawcy sami wypełniają obowiązki służby bhp.

Prowadzenie nadzoru nad przestrzeganiem obowiązków wynikających z przepisów dot. przeciwdziałaniu narkomanii oraz substancji chemicznych przez podmioty wprowadzające do obrotu i stosujące w działalności zawodowej prekursorzy kategorii 2 i 3, skutkuje lepszym zabezpieczeniem substancji chemicznych, które są prekursorami narkotyków, co pośrednio wpływa na bezpieczeństwo publiczne społeczeństwa. Sprawowanie nadzoru oraz egzekwowanie higienicznych i bezpiecznych warunków pracy w nadzorowanych zakładach na terenie Kłodzka skutkuje małą ilością rozpoznawanych i stwierdzanych chorób zawodowych.

VII. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

W 2014 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kłodzku w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego nie uzgadniał warunków realizacji przedsięwzięć pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych na terenie Miasta Kłodzka.

W roku 2014 Burmistrz Miasta Kłodzka zwracał się z prośbą o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla:

- terenu położonego w Kłodzku przy ul. Rajskiej;
- terenu położonego w Kłodzku, w kwartale ograniczonym ulicami Zofii Stryjeńskiej, Jana Matejki oraz rzeką Nysą Kłodzką i terenem przy Kanale Ulgi;
- ulicy Dusznickiej w Kłodzku.

Zwracał się również o opinię dot.:

- projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w Kłodzku przy ul. Rajskiej;

- projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w rejonie ulic Noworudzkiej, Półwiejskiej i Nowego Świata w Kłodzku;
- projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego przy ulicy Dusznickiej w Kłodzku.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kłodzku zajął stanowisko w w/w sprawach na podstawie art. 78 ust. 4 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko - bez zastrzeżeń.

VIII. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

Działania podejmowane przez pracowników Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia w 2014 roku wynikały z:

- Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej;
- Narodowego Programu Zdrowia na lata 2007-2015;
- zaleceń Ministerstwa Zdrowia oraz Światowej Organizacji Zdrowia;
- z sytuacji epidemiologicznej oraz bieżących potrzeb społeczeństwa.

Szczegółowe działania podejmowane w ramach interwencji programowych i interwencji nieprogramowych w 2014 roku ilustrują poniższe tabele.

1. Interwencje programowe

1.	„Czyste Powietrze Wokół Nas”		
	Cel interwencji	Grupa docelowa	Zasięg
	Zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń.	Dzieci w wieku 5-6 lat, rodzice i opiekunowie	132
2.	„Nie pal przy mnie, proszę”		
	Cel interwencji	Grupa docelowa	Zasięg
	Wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy.	Uczniowie klas I-III szkół podstawowych	556

3.	„Znajdź Właściwe Rozwiązanie”		
	Cel interwencji	Grupa docelowa	Zasięg
	Zapobieganie palenia tytoniu wśród uczniów starszych klas szkół podstawowych i gimnazjum.	Uczniowie klas IV-VI szkół podstawowych i I-III klas szkół gimnazjalnych, rodzice	552
4.	Ogólnopolski program edukacyjny „Trzymaj Formę”		
	Cel interwencji	Grupa docelowa	Zasięg
	Celem programu jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki.	Uczniowie klas I-VI szkół podstawowych i I-III klas szkół gimnazjalnych, rodzice	1120
5.	Projekt KIK/68 „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” w tym program „ARS, czyli jak dbać o miłość”		
	Cel interwencji	Grupa docelowa	Zasięg
	Celem programu jest edukacja w zakresie skutków zdrowotnych i społecznych używania substancji psychoaktywnych.	Uczniowie klas I-IV szkół ponadgimnazjalnych, społeczność lokalna	3448
6.	„Wybierz Życie - Pierwszy Krok”		
	Cel interwencji	Grupa docelowa	Zasięg
	Zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę.	Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych, nauczyciele, pracownicy szkół, rodzice	806
7.	„Wolność Oddechu – Zapobiegaj Astmie”		
	Cel interwencji	Grupa docelowa	Zasięg
	Uświadomienie rodzicom i opiekunom dzieci znaczenia wczesnej profilaktyki astmy oraz stworzenia dzieciom zagrożonym chorobom możliwości optymalnej jakości życia.	Uczniowie klas I-III szkół podstawowych	254

8.	„Radosny Uśmiech – Radosna Przyszłość”		
	Cel interwencji	Grupa docelowa	Zasięg
	Zapobieganie próchnicy i chorobom przyzębia poprzez promowanie i upowszechnianie podstawowych zasad higieny jamy ustnej.	Uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych.	2117

2. Interwencje nieprogramowe

1.	„Światowy Dzień bez Tytoniu”		
	Cel/hasło interwencji	Grupa docelowa	Zasięg
	Podnoszenie podatku akcyzowego na wyroby tytoniowe	Uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych, pracownicy służby zdrowia, pacjenci, rodziny pacjentów, nauczyciele, pracownicy szkół	2562
2.	„Rzuć Palenie Razem z Nami”		
	Cel/hasło interwencji	Grupa docelowa	Zasięg
	„Rzuć dymka”	Uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych, nauczyciele, pracownicy szkół, społeczność lokalna	3029
3.	„Światowy Dzień Zdrowia”		
	Cel/hasło interwencji	Grupa docelowa	Zasięg
	„Choroby Wektorowe”	Uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych, nauczyciele, pracownicy szkół, pracownicy służby zdrowia, pacjenci, społeczność lokalna	2141
4.	„Światowy Dzień Seniora”		
	Cel/hasło interwencji	Grupa docelowa	Zasięg
	Zwrócenie uwagi społeczeństwa na ludzi starszych i niepełnosprawnych.	Seniorzy, uczniowie szkół podstawowych	97
5.	„Miesiąc profilaktyki raka piersi”		
	Cel/hasło interwencji	Grupa docelowa	Zasięg
	Obniżenie wskaźnika umieralności z powodu raka piersi oraz podniesienie poziomu wiedzy kobiet nt. profilaktyki raka piersi	Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych, nauczyciele, pracownicy szkół, pielęgniarki, pacjenci, społeczność lokalna	4181

6.	„Światowy Dzień AIDS”		
	Cel/hasło interwencji	Grupa docelowa	Zasięg
	„Jeden test. Dwa życia. Zrób test na HIV. Dla siebie swojego dziecka”	Uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych, pielęgniarki	2316

3. Inne interwencje nieprogramowe realizowane w szkołach na terenie miasta:

- profilaktyka wszawicy - zasięg 1596;
- profilaktyka grypy – zasięg 2064;
- higiena wieku dojrzewania - zasięg 140;
- profilaktyka wad postawy - zasięg 753;
- pierwsza pomoc przedmedyczna - zasięg 811;
- profilaktyka cukrzycy - zasięg 271;
- profilaktyka chorób układu krążenia - zasięg 1047.

IX. DZIAŁALNOŚĆ LABORATORYJNA

Kłodzko posiada duży, miejski system zaopatrzenia w wodę obsługujący wszystkich mieszkańców dzięki czemu miasto jest w dobrej sytuacji pod względem zabezpieczenia ludności w wodę.

W naszej corocznej ocenie brane są pod uwagę następujące wskaźniki jakości usług:

- jakość wody (systematycznie kontrolowana przez samego dostawcę oraz przez jednostkę kontrolną tj. przez inspekcję sanitarną);
- ilość produkowanej wody (w mieście nie stwierdza się niedoborów wody);
- dostępność do wody;
- ciągłość dostaw (dobowo, tygodniowo, sezonowo).

Laboratorium Powiatowej Stacji w Kłodzku zajmuje się częścią tej całości, tj. poprzez prowadzenie badań laboratoryjnych sprawuje nadzór nad jakością wody jako strona niezależna (zewnętrzna), odnosząc się do aspektów bezpieczeństwa zdrowia publicznego.

Oprócz próbek wody pobranych z wodociągu Laboratorium wykonuje badania próbek pobieranych z basenów kąpielowych. W sezonie są to próbki z basenu kąpielowego

odkrytego, natomiast przez cały rok sprawowany jest nadzór nad jakością wody we wszystkich nieckach krytego basenu.

Dzięki posiadanej akredytacji Polskiego Centrum Akredytacyjnego nr **AB 681** w oparciu o normę PN- EN- ISO/IEC 17025:2005+Ap.1:2007 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących” wyniki badań Laboratorium są wiarygodne i uznawane w Unii Europejskiej. Systematycznie doskonalona jest kadra, podnoszony jest poziom usług i stosowane są nowoczesne metody badawcze.

Obsługując trzy powiaty (kłodzki, ząbkowicki, dzierzoniowski) w 2014 roku w ramach nadzoru sanitarnego Laboratorium wykonało **2292** badań próbek wody w tym- **9397** oznaczeń. W ramach sprzedaży usług własnych wykonano **1525** badań- w tym **6383** oznaczeń. Natomiast w Laboratorium Bakteriologii Lekarskiej w 2014 roku w ramach nadzoru przeprowadzono **1904** badania- w tym **3885** oznaczeń a w ramach sprzedaży usług własnych wykonano **4529** badań- w tym **8850** oznaczeń.

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

W porównaniu z rokiem ubiegłym, w 2014 r. odnotowano spadek zachorowań na niemal wszystkie choroby zakaźne wieku dziecięcego .

Rok 2014 był kolejnym, w którym na terenie Miasta Kłodzka nie zanotowano zbiorowych zatruc pokarmowych co ściśle wiąże się z poprawą stanu sanitarnego obiektów żywienia i żywności.

Poprawa ta osiągnięta jest poprzez modernizację obiektów oraz przez wprowadzanie i utrzymywanie systemu HACCP, zapewniającego bezpieczeństwo żywności.

Na podstawie wyników badań stwierdzono przydatność wody do spożycia przez ludzi z wodociągu dla Miasta Kłodzko.

W porównaniu z rokiem poprzednim w 2014 r. stan sanitarny w obiektach użyteczności publicznej był utrzymany na tym samym poziomie.

Sprawowanie nadzoru oraz egzekwowanie higienicznych i bezpiecznych warunków pracy w nadzorowanych zakładach pracy na terenie Kłodzka skutkuje małą ilością rozpoznawanych i stwierdzanych chorób zawodowych.

Działania Gminy Miejskiej Kłodzko powinny zmierzać do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości i dążyć do poprawy stanu technicznego obiektów nauczania i wychowania, celem zapewnienia bezpiecznego i higienicznego pobytu w nich dzieci. Zwłaszcza dotyczy to

Szkoły Podstawowej Nr 6, gdzie od 2002 roku prowadzone jest postępowanie administracyjne na zniszczoną stolarkę okienną w budynku głównym. Stan sanitarno-techniczny obiektów na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko w porównaniu z rokiem ubiegłym jest na podobnym poziomie.

Podejmowane w 2014 r. działania oświaty zdrowotnej wynikały z wytycznych GIS, PWIS, Narodowego Programu Zdrowia.

Działalność Laboratorium poprzez sprawowanie stałego nadzoru sanitarnego wykorzystującego systematyczną analizę wyników badań laboratoryjnych może w znacznym stopniu przyczynić się do zapobiegania występowania chorób zakaźnych, podjęcia skutecznych działań w razie pojawienia się ewentualnych zagrożeń.

Wyniki badań laboratoryjnych to ważny etap we wczesnym wykrywaniu sytuacji niebezpiecznych dla zdrowia mieszkańców.